

JAARVERSLAG

2023

Inhoud

Woord vooraf.....	4
Het bestuur.....	5
Medewerkers Bestuurdersvereniging.....	6
Verbinden	8
Versterken	10
Inspireren.....	13
Praktische dienstverlening.....	14

Woord vooraf

Het jaarverslag van de BV over het jaar 2023 is klaar. Een verslag van een jaar waarin er weer veel gebeurde. Een jaar met hoogte- en dieptepunten, een jaar met komende en gaande mensen en ook een jaar waarin er weer veel werk verzet is door medewerkers van onze BV.

Ook in 2023 mochten we ons inzetten voor ons land en konden we vanuit de BV bijdragen aan de ontwikkeling en opleiding van fracties door het hele land.

Het bestuur van de BV is in dit jaar veranderd, er is afscheid genomen van onze voorzitter Titia Cnossen, die we ook hier nogmaals bedanken voor haar inzet.

Onze coördinator Dirk Vreugdenhil werd gedeputeerde in Gelderland, Nienke van de Pol-Vernhout pakte de handschoen op. Fijn dat talent zo door ontwikkeld.

Financieel is alles gelukkig goed en gezond, dat is natuurlijk ook nodig om de komende jaren onze dienstverlening te kunnen borgen.

In alles wat we deden en wat we gaan doen weten we ons afhankelijk van onze God, Hij is er bij.

Als jullie voorzitter wens ik jullie veel leesplezier.

Bert Tijhof
Voorzitter Bestuurdersvereniging

Het bestuur

Het bestuur van de Bestuurdersvereniging is verantwoordelijk voor de doelen van de vereniging, zoals deze zijn beschreven in de statuten, in het huishoudelijk reglement en in het jaarplan. Het bestuur versterkt de onderlinge contacten tussen ChristenUnie-bestuurders en faciliteert de leden met kennis en kunde.

Netwerk

De bestuursleden van de Bestuurdersvereniging vertegenwoordigen de bestuurders van alle provincies. Op die manier kan er makkelijk contact worden onderhouden met de bestuurders in het land en kunnen belangrijke ontwikkelingen worden opgepakt, besproken en waar nodig uitgevoerd. Bestuursleden waren aanwezig bij netwerkbijeenkomsten en namen zelf initiatief om het contact in hun eigen provincie te leggen en te versterken.

Bestuurswisselingen

In 2021 hebben we afscheid genomen van een drietal bestuursleden. Titia Cnossen (voorzitter) en Koen Meesters (Drenthe) hebben zich jarenlang ingezet voor het bestuur van de Bestuurdersvereniging. We zijn dankbaar voor het werk dat ze hebben verzet in het bestuur en wensen hen Gods zegen toe voor de nieuwe uitdagingen die voor hen klaar liggen. We zijn blij dat we in Bert Tijhof de nieuwe voorzitter van de Bestuurdersvereniging mochten vinden. Gerard Verkuil heeft zich ook een tijd ingezet voor het bestuur van de Bestuurdersvereniging, maar heeft moeten besluiten om voortijdig te stoppen met deze taak. We zijn dankbaar voor zijn bijdrage en wensen hem goede gezondheid! Alwina van der Mark-Leijssenaar (Drenthe) heeft de plek van Koen Meesters overgenomen. Voor Overijssel (ter vervanging van Bert Tijhof) en Zeeland (ter vervanging van Gerard Verkuil) lopen sollicitatieprocedures om opvolgers te vinden. Arina Havinga (Groningen) is tijdens de ledenvergadering in het najaar van 2023 herkozen voor een nieuwe periode van vier jaar bestuurslidmaatschap.

Medewerkers Bestuurdersvereniging

De uitvoering van het jaarplan 2023 lag voor een groot deel in handen van de medewerkers op het partijbureau. In de uitvoering van het plan is nauw samengewerkt met andere geledingen binnen de ChristenUnie.

Veranderingen in het team

In 2023 hebben we afscheid genomen van Addy Plieger en Dirk Vreugdenhil. Als adviseur en coördinator van de Bestuurdersvereniging hadden zij een grote rol in de uitvoering van het jaarplan. We zijn dankbaar voor het werk dat Addy en Dirk hebben mogen verrichten voor de Bestuurdersvereniging en wensen hen Gods zegen toe in hun nieuwe functie. Sinds 1 oktober 2023 heeft Nienke van de Pol-Vernhout de werkzaamheden van Dirk als coördinator overgenomen. Daarnaast is sinds 1 december Emke Bijlsma gestart als adviseur. Daarmee is het team van de Bestuurdersvereniging aan het einde van 2023 weer compleet. Door de wisselingen in het team is er een periode (zomer/najaar) minder bezetting geweest dan gewenst. Dit heeft ertoe geleid dat er op bepaalde vlakken (bijvoorbeeld de bijeenkomsten) minder inzet is geweest dan van tevoren gehoopt.

Samenstelling van het team per 1 januari 2024

Nienke van de Pol-Vernhout

Nienke Vernhout is 28 uur per week werkzaam als coördinator van de Bestuurdersvereniging. Zij geeft samen met het bestuur leiding aan de Bestuurdersvereniging. Daarnaast is zij het eerste aanspreekpunt binnen de organisatie, ambtelijk secretaris van het bestuur van de Bestuurdersvereniging en verantwoordelijk voor de advisering en ondersteuning van de BV-leden.

E-mail: nienkevernhout@christenunie.nl

Emke Bijlsma

Emke werkt 28 uur als adviseur en richt zich op de onderlinge samenwerking en verbinding van ChristenUnie-politici op lokaal, regionaal en landelijk niveau. Hiervoor organiseert zij o.a. netwerk- en themabijeenkomsten en zoekt naar nieuwe mogelijkheden om de (online) netwerken te versterken en uit te breiden.

Email: emkebijlsma@christenunie.nl

Pauline Vonkeman

Pauline is werkzaam als medewerker van de Bestuurdersvereniging (8 uur per week). Ze organiseert o.a. bijeenkomsten voor de leden van de Bestuurdersvereniging in wisselende samenstelling, stelt de maandelijkse BV-nieuwsbrief samen en zorgt dat alles administratief soepel loopt.

E-mail: paulinevonkeman@christenunie.nl

Rieke Elsenbroek

Rieke is coördinator Opleiding bij de ChristenUnie (12,8 uur per week voor de Bestuurdersvereniging). Ze is verantwoordelijk voor het cursusaanbod binnen de partij, gericht op zowel politici als bestuursleden en leden. Ze adviseert over ontwikkeling aan politici en fracties.

E-mail: riekeelsenbroek@christenunie.nl

Ron de Rover

Ron is werkzaam als talentmanager en opleidingsontwikkelaar bij de ChristenUnie. Hij is verantwoordelijk voor het in beeld krijgen van al het relevante talent in de partij in het algemeen en het begeleiden van specifiek talent met hoog potentieel en ambitie in het bijzonder. Voor de Bestuurdersvereniging houdt dit de coördinatie van de wethouders- en burgemeesterspool in.

E-mail: ronderover@christenunie.nl

De coördinator en adviseurs van de Bestuurdersvereniging zijn te bereiken via: T | 033-4226969
E | bestuurdersvereniging@christenunie.nl

Verbinden

De Bestuurdersvereniging heeft als doel om haar leden met elkaar in contact te brengen. Dit doen wij om elkaar te steunen en te bemoedigen en samen invulling te geven aan onze missie als ChristenUnie-bestuurders, allen samen en ieder op zijn eigen plek.

Bestuurdersdag 2023

De Bestuurdersdag van 2023 had als thema 'Leven na de groei'. Paul Schenderling gaf in het plenaire programma een interessante lezing over dit thema. We kijken terug op een mooie en inspirerende Bestuurdersdag waarin ook speciale aandacht was voor de steunfractieleden. Materialen van de Bestuurdersdag zijn [hier](#) terug te vinden.

Bijeenkomsten

In 2023 zijn er een heel aantal bijeenkomsten georganiseerd, zowel gericht op doelgroep, als op thema. Het doel was om meer bijeenkomsten te organiseren, maar dat is vanwege de onderbezetting bij team BV niet gelukt.

Bijeenkomst	Datum
Online bijeenkomst lokaal drugsbeleid	februari
Grote stedenoverleg (digitaal)	maart
VNG Commissieledenbijeenkomst	april
Waterschapsbijeenkomst	april
Bestuurdersdag 13 mei 2023	mei
Meet en eat met de Tweede Kamerfractie	juni
Statenmiddag	juni
Inspiratiesessie digitalisering	oktober
Grote stedenoverleg (digitaal - geannuleerd)	oktober
Waterschapsbijeenkomst (digitaal - geannuleerd)	november
Statenmiddag (digitaal - geannuleerd)	december

De laatste drie bijeenkomsten zijn in verband met onderbezetting bij team BV geannuleerd.

Intranet/Christenunie-app

Sinds het najaar van 2020 bestaat de ChristenUnie app. Het is een handige vertaling van het intranet, waarmee de informatie van de Bestuurdersvereniging makkelijker ontsloten kan worden naar de leden. Steeds meer mensen maken gebruik van de app. Al een aantal jaren bestaan er ook wensen voor nieuwe functionaliteiten zoals een smoelenboek en een motiebank. Die wensen worden breder binnen de ChristenUnie gedeeld dan alleen binnen de Bestuurdersvereniging. In de verbetering van de app en het intranet wordt dus de samenwerking met het partijbureau gezocht. Dit project heeft in 2023 een start gemaakt en wordt doorgezet in 2024.

Nieuwsbrief

Een belangrijk communicatie-instrument is de maandelijkse nieuwsbrief van de Bestuurdersvereniging. Elke maand wordt een overzicht gegeven van de adviezen en bijeenkomsten van de Bestuurdersvereniging. Bovendien bieden we in de nieuwsbrief ruimte voor het Opleidingscentrum, de

Partijnetwerken, het Wetenschappelijk Instituut en de Tweede Kamerfractie om relevant nieuws te delen.

Wethouderspool

Zoals gebruikelijk is er in een niet-verkiezingsjaar weinig activiteit rond de wethouderspool. In de wethouderspool zijn nu ruim 50 kandidaten opgenomen. Er is in 2023 wel contact geweest over mogelijke kandidaten bij tussentijdse vervangingen of mogelijke toetreding tot colleges.

Burgemeesterszaken

In 2023 is het aantal ChristenUnie burgemeesters met 3 benoemingen verder toegenomen tot 11 en 1 Commissaris der Koning als "super" burgemeester. Een groei waarvoor we dankbaar zijn. Twee burgemeesters hebben aangegeven in 2024 te gaan stoppen om van hun pensioen te gaan genieten. De samenstelling is met uitsluitend mannelijke burgemeesters wel eenzijdig. Op verschillende manieren wordt geprobeerd vrouwen en kandidaten met een migratie-achtergrond te enthousiasmeren om te solliciteren en hen optimaal te ondersteunen bij een procedure. Begin 2024 gaat de eerste ChristenUnie burgemeestersklas van start waarin 14 kandidaten worden voorbereid en ondersteund in het doen van een gooi naar dit prachtige ambt.

Versterken

ChristenUnie-politici kunnen gebruik maken van de kennis en ervaring die is opgebouwd binnen de partij. Op die manier sta je er niet alleen voor. Met trainingen en opleidingen versterken we gedachtegoed en vaardigheden die belangrijk zijn bij de uitvoering van het politieke werk. We bieden een gereedschapskist vol mogelijkheden aan om bestuurders te ondersteunen in hun werk.

Individuele adviesgesprekken (telefonisch, e-mail)

Het voeren van adviesgesprekken over politiek-inhoudelijke en strategische vragen is een dagelijkse taak van de adviseurs van de Bestuurdersvereniging. De leden kunnen ook bij de adviseurs terecht voor advisering en/of begeleiding rond het functioneren (persoonlijk of als fractie) en in conflictsituaties. De Bestuurdersvereniging wil ook oog hebben voor het persoonlijk functioneren van de leden. Denk aan het combineren van werk, thuissituatie en raadswerk, het omgaan met werkdruk etc.

Intranet/app

Zie het kopje hierboven op pagina zeven.

Groen

Groen is het studie- en opinieblad van de ChristenUnie en wordt uitgegeven door het Wetenschappelijk Instituut en de Bestuurdersvereniging. Nienke Vernhout maakt namens de Bestuurdersvereniging deel uit van de redactie van *Groen*. Het is belangrijk dat thema's, artikelen en auteurs aansluiten bij de behoefte van de leden van de Bestuurdersvereniging. Voor de komende uitgaven van de Groen wordt dan ook gebruik gemaakt van de input die is gegeven in de behoeftepeiling van de Bestuurdersvereniging in 2023. Groen moet bijdragen aan verdieping en kennis die de leden van de Bestuurdersvereniging nodig hebben voor hun politieke werk. Leden van de Bestuurdersvereniging kunnen de redactie van Groen altijd benaderen als zij een idee hebben voor een artikel in Groen via nienkevernhout@christenunie.nl.

Nieuwsbrief

Zie het kopje hierboven op pagina zeven.

Opleidingen

Aan het begin van 2023 stond het cursusaanbod in het teken van de voorbereiding op de verkiezingen PS en WS. Dit kwam tot uiting in 3 cursussen Het hart van de ChristenUnie, een online workshop social media m.b.t. de campagne en een debattraining voor kandidaten PS.

Er zijn 10 maatwerktrainingen georganiseerd op aanvraag van lokale fracties. De meestgestelde vragen in deze trainingen gaan om profilering en meer agendasettend werken.

In mei en juni is de opleidingsbehoefte onder steunfractieleden enerzijds en raads- en statenleden anderzijds gepeild. Gebieden waarop respondenten zich het meest willen ontwikkelen zijn profilering en zichtbaarheid (beide groepen), netwerken/in verbinding staan met de samenleving, politieke strategie (m.n. raadsleden), en het toepassen van het ChristenUnie-gedachtegoed op lokale beleidsterreinen (steunfractieleden). Naar aanleiding van deze uitkomsten wordt een meerjarenprogramma Politieke strategie ontwikkeld waarin intervisie een plek krijgt.

In mei is er een pilot afdelingsplan maken gestart voor fracties en besturen. Hieraan hebben **X** afdelingen meegedaan. In deze pilot ging men aan de slag met het stellen van doelen voor de

afdeling (zowel organisatorisch als politiek-strategisch) en werden deze doelen geconcretiseerd in een meerjarenplan voor de afdeling. 3 afdelingen hebben het traject geëvalueerd en waren daar overwegend positief over.

Voor het ontdekken en opleiden van mensen met talent en ambitie is één Masterclass christelijk-sociaal denken en doen afgerond en een volgend Masterclasstraject gestart.

Cursussen 2023	Aantal deelnemers
Het hart van de ChristenUnie voor kandidaten PS/WS, 3 x	44
Online workshop social media (PS-campagne)	8
Debattraining kandidaten PS	12
Tough at the top, training voor wethouders i.s.m. Groundwork	12
Workshop voor steunfractieleden tijdens de Bestuurdersdag	12
Teamtrainingen in Zutphen, Ommen, Huizen, Zeewolde (2 x), Dalfsen, Almere, Staphorst, Gouda, Hoogeveen	79
Pilot afdelingsplan (visie vormen en 4-jarenplanning maken voor besturen en fracties) – gemiddeld 2 raadsleden bij 5 deelnemende afdelingen	10
Online workshop De basics van social media	13
Online workshop Communicatie- en social mediastrategie	12
Masterclass 2022-2023 en 2023-2024	30
Totaal aantal deelnemers	232

Handreikingen en adviezen

De Bestuurdersvereniging heeft in 2023 zeventien handreikingen en adviezen uitgebracht. Hieronder volgt een opsomming van de onderwerpen die daarbij aan bod zijn gekomen:

- Verruimen vermogensgrens minima voor gemeentelijke belastingen
- Bevrijdingsfestivals
- Natuurbranden
- Interactieve kankeratlas
- Gemeentelijke uitvaart en nabestaanden
- Sluit aan bij landelijke aandacht voor kerken en stel vragen!
- Aanbesteding energieloketten.
- Vierde aanvliegroute Schiphol - Deel de vragen van de ChristenUnie!
- Plan Don Ceder: Incasso-industrie: kapot duur?!
- Sociaal Ondernemen
- Geld voor de bibliotheek
- Partijnetwerken
- Gelekte conceptbrief onderhandelingen over asiel
- Speaking Minds

- Digitaliseringsvisie
- Actieplan sociaal ondernemen
- AI Act

Ook is er in 2023 een [overzichtspagina](#) gemaakt waar alle adviezen van de Bestuurdersvereniging op thema terug te vinden zijn.

Tweede Kamercampagne

De val van het kabinet in de zomer van 2023 kwam onverwacht en vroeg flexibiliteit in de inzet van de Bestuurdersvereniging. Nienke van de Pol-Vernhout heeft in het campagneteam meegedraaid, om de campagne zo goed mogelijk aan te laten sluiten bij de lokale fracties. In de campagneperiode verscheen er elke maand een actiekalender om alle fracties in het land te inspireren om in actie te komen en er zijn visuals voor regionale standpunten gemaakt.

Bestuurdersdag

Zie het kopje hierboven op pagina zeven.

Inspireren

De Bestuurdersvereniging wil haar leden inspireren door het aanreiken van tips en ideeën die binnen de ChristenUnie ontstaan. We laten ons voeden door wat er in de samenleving speelt en hoe beleid uitwerkt in de praktijk. We hebben nauw contact met alle lagen van de partij en fungeren als een schakel tussen de politiek in het land en 'Den Haag'. Voor inhoudelijke kennis en afstemming zorgen we, met ons partijfundament als vertrekpunt, met de Tweede Kamerfractie, het Wetenschappelijk Instituut en de partijnetwerken voor verdieping en proactieve beleidskeuzes voor onze leden in het land.

Handreikingen en adviezen

Zie het kopje hierboven op pagina tien.

Bijeenkomsten

Zie het kopje hierboven op pagina zeven.

Samenwerking met de Tweede Kamerfractie

We kijken terug op een goede samenwerking met de Tweede Kamerfractie in 2023. Door de val van het kabinet stond de campagne voor de Tweede Kamer centraal in deze samenwerking. Daarnaast zien we de ontwikkeling dat de Tweede Kamerfractie steeds beter de leden van de Bestuurdersvereniging weet te vinden om input op te halen voor debatten. Zowel door de Tweede Kamerfractie als door de Bestuurdersvereniging is uitgesproken dat een goede samenwerking van groot belang is voor iedereen en dat die verder versterkt gaat worden in 2024.

Samenwerking met het Wetenschappelijk Instituut

De Bestuurdersvereniging en het Wetenschappelijk Instituut hebben in 2023 nauw met elkaar samen gewerkt. Dat blijkt onder andere doordat we samen het blad 'GROEN' uitgeven. Het Wetenschappelijk Instituut is daarnaast betrokken bij de totstandkoming van handreikingen van de Bestuurdersvereniging. We vinden het belangrijk om via het Wetenschappelijk Instituut de reflectie vanuit het christelijk-sociaal gedachtegoed mee te nemen in onze adviezen. De coördinator van de Bestuurdersvereniging en de directeur van het Wetenschappelijk Instituut hebben daarnaast een maandelijks overleg.

Verder is er een inspirerende bijeenkomst over digitalisering georganiseerd in samenwerking met het Wetenschappelijk Instituut. Hierin werd de digitaliseringsvisie die het Wetenschappelijk Instituut heeft geschreven verder uitgewerkt voor de politici van de ChristenUnie.

Samenwerking met de partijnetwerken

Een heel aantal partijnetwerken, dit zijn groepen ChristenUnie-leden met specifieke kennis en kunde op een bepaald thema, zijn ondertussen opgestart. Een aantal van deze partijnetwerken heeft een advies of visie geschreven. Het blijkt nog lastig om deze stukken ook politiek te laten landen en te vertalen naar concrete actiepunten die lokaal en regionaal opgepakt kunnen worden. Om de expertise uit de partijnetwerken beter te benutten en aan te laten sluiten bij de politieke praktijk van ChristenUnie-politici is er in 2023 een start gemaakt met het vinden van leden van de Bestuurdersvereniging die willen functioneren als verbinder tussen de netwerken en de leden van de Bestuurdersvereniging. Deze structuur voor samenwerking wordt in 2024 verder ontwikkeld en uitgerold.

Verder zijn er in samenwerking met de partijnetwerken startbijeenkomsten georganiseerd waarvoor ook leden van de Bestuurdersvereniging waren uitgenodigd.

Praktische dienstverlening

De Bestuurdersvereniging opereert als belangenvereniging van alle politici en bestuurders van de ChristenUnie. Doordat onze dienstverlening zich richt op een groot aantal bestuurders en fracties, kunnen wij praktische ondersteuning bieden op het gebied van reglementen en de rechtspositie van politiek ambtsdragers.

Algemene ledenvergaderingen

In 2023 hebben we twee algemene ledenvergaderingen georganiseerd. Tijdens deze vergaderingen is de nieuwe contributietabel vastgesteld, afscheid genomen van Titia Crossen en is Bert Tijhof benoemd tot voorzitter. Daarnaast zijn het jaarverslag 2022 en de jaarrekening 2022 vastgesteld en zijn er een aantal bestuurwissels geweest.

Bestuursvergaderingen

Vijf keer per jaar is het bestuur van de Bestuurdersvereniging bijeen gekomen om voorstellen over het reilen en zeilen van de vereniging te bespreken. Tijdens de vergaderingen is ook inbreng vanuit de lokale fracties bij elkaar gebracht. Input vanuit de bestuursvergaderingen wordt door de voorzitter meegenomen richting de vergaderingen van het Landelijk Bestuur, waar de voorzitter als adviseur bij aanwezig is.

Statuten en reglementen

De Statuten van de Bestuurdersvereniging zijn aan herziening toe. Dit project stond gepland voor 2023, maar is door de lagere bezetting van team BV nog niet afgerond. Vanuit het bestuur zijn er twee bestuursleden (Alwina van der Mark en Michel Klein) die met dit project aan de slag gaan. Connie Brouwer heeft via intranet aangegeven ook een bijdrage te willen leveren aan dit project. Vanuit de medewerkers van de Bestuurdersvereniging zal er ook iemand betrokken zijn. De statutenwijziging zal tijdens een ledenvergadering in 2024 aan de leden van de Bestuurdersvereniging worden voorgelegd.

Beantwoording praktische vragen

Geregeld komen er via intranet, de mail en telefonisch praktische vragen binnen over het reilen en zeilen van de fractie. In de beantwoording van deze vragen heeft de Bestuurdersvereniging nauw samengewerkt met de adviseurs van de lokale afdelingen en andere professionals op het partijbureau. Indien gewenst wordt ook de voorzitter of een bestuurslid van de Bestuurdersvereniging op de hoogte gebracht.

Welkom voor nieuwe leden

In 2023 hebben we 47 nieuwe leden mogen verwelkomen. Deze leden hebben een welkomstpakket ontvangen met informatie over de Bestuurdersvereniging en een hartelijk welkom.

Behoud van ervaring en kennis via alumni

In 2023 is het besluit genomen om geen alumnivereniging op te richten. Er is vanuit de alumni weinig behoefte aan een specifieke plek waar ze elkaar kunnen ontmoeten. De oud-politici die betrokken willen blijven bij de Bestuurdersvereniging kunnen via het buitengewone lidmaatschap toegang behouden tot het intranet en de nieuwsbrieven.